

॥ श्रीमहाभारत-ध्यानम् ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥

॥ श्री-गुरु-प्रार्थना ॥

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः।
गुरुः साक्षात् परं ब्रह्म तस्मै श्री-गुरवे नमः ॥

सदाशिवसमारम्भां शङ्कराचार्यमध्यमाम्।
अस्मदाचार्यपर्यन्तां वन्दे गुरुपरम्पराम् ॥

अखण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरम्।
तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्री-गुरवे नमः ॥

॥ श्री-सरस्वती-प्रार्थना ॥

दोर्भिर्युक्ता चतुर्भिः स्फटिकमणिनिभैरक्षमालां दधाना
हस्तेनैकेन पद्मं सितमपि च शुक्लं पुस्तकं चापरेण।
भासा कुन्देन्दुशङ्खस्फटिकमणिनिभा भासमानाऽसमाना
सा मे वाग्देवतेयं निवसतु वदने सर्वदा सुप्रसन्ना ॥

॥ प्रार्थना ॥

अशुभानि निराचष्टे तनोति शुभसन्ततिम्।
स्मृतमात्रेण यत् पुंसां ब्रह्म तन्मङ्गलं विदुः ॥ १ ॥

भारताध्ययनात् पुण्यादपि पादमधीयतः ।
 श्रद्धाधानस्य पूयन्ते सर्वपापान्यशेषतः ॥ २ ॥
 सरस्वतीपदं वन्दे श्रियः पतिमुमापतिम् ।
 त्विषां पतिं गणपतिं बृहस्पतिमुखानृषीन् ॥ ३ ॥
 आद्यं पुरुषमीशानं पुरुहूतं पुरुष्टुतम् ।
 ऋतमेकाक्षरं ब्रह्म व्यक्ताव्यक्तं सनातनम् ॥ ४ ॥
 असच्च सच्चैव च यद् विश्वं सदसतः परम् ।
 परावराणां स्रष्टारं पुराणं परमव्ययम् ॥ ५ ॥
 मङ्गल्यं मङ्गलं विष्णुं वरेण्यमनघं शुचिम् ।
 नमस्कृत्य हृषीकेशं चराचरगुरुं हरिम् ॥ ६ ॥

॥ श्री-व्यास-नमस्क्रिया ॥

महर्षेः सर्वलोकेषु पूजितस्य महात्मनः ।
 प्रवक्ष्यामि मतं कृत्स्नं व्यासस्यामिततेजसः ॥ १ ॥
 व्यासं वसिष्ठनप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषम् ।
 पराशरात्मजं वन्दे शुकतातं तपोनिधिम् ॥ २ ॥
 अभ्रश्यामः पिङ्गजटाबद्धकलापः
 प्रांशुर्दण्डी कृष्णमृगत्वक्परिधानः ।
 साक्षाल्लोकान् पावयमानः कविमुख्यः
 पाराशर्यः पर्वसु रूपं विवृणोतु ॥ ३ ॥

पाराशर्यवचः सरोजममलं गीतार्थगन्धोत्कटं
 नानारव्यानककेसरं हरिकथासम्बोधनाबोधितम् ।
 लोके सज्जनषट्दैरहरहः पेपीयमानं मुदा
 भूयाद् भारतपङ्कजं कलिमलप्रध्वंसि नः श्रेयसे ॥ ४ ॥

जयति पराशरसूनुः सत्यवतीहृदयनन्दनो व्यासः ।
यस्यास्यकमलगलितं वाङ्मयममृतं जगत् पिबति ॥ ५ ॥

॥ श्री-महाभारत-प्रार्थना ॥

धर्मो विवर्धति युधिष्ठिरकीर्तनेन
पापं प्रणश्यति वृकोदरकीर्तनेन ।
शत्रुर्विनश्यति धनञ्जयकीर्तनेन
माद्रीसुतौ कथयतां न भवन्ति रोगाः ॥ ६ ॥

युधिष्ठिरो धर्ममयो महाद्रुमः
स्कन्धोऽर्जुनो भीमसेनोऽस्य शाखाः ।
माद्रीसुतौ पुष्पफले समृद्धे
मूलं कृष्णो ब्रह्म च ब्राह्मणाश्च ॥ ७ ॥ १-१-१२९

नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥ ८ ॥ १-१-१

नमो धर्माय महते नमः कृष्णाय वेधसे ।
ब्राह्मणेभ्यो नमस्कृत्य धर्मान् वक्ष्यामि शाश्वतान् ॥ ९ ॥ १-१-३
ॐ श्री-गुरुभ्यो नमः ।

॥ मङ्गलश्लोकाः ॥

स्वस्ति प्रजाभ्यः परिपालयन्तां
न्यायेन मार्गेण महीं महीशाः ।
गोब्राह्मणेभ्यः शुभमस्तु नित्यं
लोकाः समस्ताः सुखिनो भवन्तु ॥ १ ॥

काले वर्षतु पर्जन्यः पृथिवी सस्यशालिनी।
देशोऽयं क्षोभरहितो ब्राह्मणाः सन्तु निर्भयाः ॥ २ ॥

अपुत्राः पुत्रिणः सन्तु पुत्रिणः सन्तु पौत्रिणः।
अधनाः सधनाः सन्तु जीवन्तु शरदां शतम् ॥ ३ ॥

पाराशर्यवचः सरोजममलं गीतार्थगन्धोत्कटं
नानारख्यानककेसरं हरिकथासम्बोधनाबोधितम्।
लोके सज्जनषट्दैरहरहः पेपीयमानं मुदा
भूयाद् भारतपङ्कजं कलिमलप्रध्वंसि नः श्रेयसे ॥ ४ ॥

धर्मशास्त्रमिदं पुण्यमर्थशास्त्रमिदं परम्।
मोक्षशास्त्रमिदं प्रोक्तं व्यासेनामितबुद्धिना ॥ ५ ॥ १-६२-२५

भारतं सर्वशास्त्राणामुत्तमं भरतर्षभ।
सम्प्रत्याचक्षते चेदं तथा श्रोष्यन्ति चापरे ॥ ६ ॥

भरतानां महज्जन्म शृण्वतामनसूयताम्।
नास्ति व्याधिभयं तेषां परलोकभयं कुतः ॥ ७ ॥ १-६२-२८

शरीरेण कृतं पापं वाचा च मनसैव च।
सर्वं सन्त्यजति क्षिप्रं य इदं शृणुयान्नरः ॥ ८ ॥ १-६२-२९

इदं हि वेदैः समितं पवित्रमपि चोत्तमम्।
श्राव्यं श्रुतिसुखं चैव पावनं शीलवर्धनम् ॥ ९ ॥ १-६२-५२

कीर्तिं प्रथयता लोके पाण्डवानां महात्मनाम्।
अन्येषां क्षत्रियाणां च भूरिद्रविणतेजसाम् ॥ १० ॥ १८-५-३८

कार्ष्णं वेदमिमं सर्वं शृणुयाद् यः समाहितः।
ब्रह्महत्यादिपापानां कोटिस्तस्य विनश्यति ॥ ११ ॥ १८-५-४१

महत्त्वाद् भारवत्त्वाच्च महाभारतमुच्यते।

निरुक्तमस्य यो वेद सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ १२ ॥ १८-५-४५

अष्टादशपुराणानि धर्मशास्त्राणि सर्वशः।

वेदाः साङ्खास्तथैकत्र भारतं चैकतः स्थितम् ॥ १३ ॥ १८-५-४६

श्रूयतां सिंहनादोऽयमृषेस्तस्य महात्मनः।

अष्टादशपुराणानां कर्तुर्वेदमहोदधेः ॥ १४ ॥ १८-५-४७

धर्मे चार्थे च कामे च मोक्षे च भरतर्षभ।

यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न कुत्रचित् ॥ १५ ॥ १८-५-५०

अनागतश्च मोक्षश्च कृष्णद्वैपायनः प्रभुः।

सन्दर्भं भारतस्यास्य कृतवान् धर्मकाम्यया ॥ १६ ॥ १८-५-६६

भारतश्रवणे राजन् पारणे च नृपोत्तम।

सदा यत्नवता भाव्यं श्रेयस्तु परमिच्छता ॥ १७ ॥ १८-६-८८

भारतं शृणुयान्नित्यं भारतं परिकीर्तयेत्।

भारतं भवने यस्य तस्य हस्तगतो जयः ॥ १८ ॥ १८-६-८९

भारतं परमं पुण्यं भारते विविधाः कथाः।

भारतं सेव्यते देवैर्भारतं परमं पदम् ॥ १९ ॥ १८-६-९०

भारतं सर्वशास्त्राणामुत्तमं भरतर्षभ।

भारतात् प्राप्यते मोक्षस्तत्त्वमेतद् ब्रवीमि तत् ॥ २० ॥ १८-६-९१

महाभारतमाख्यानं क्षितिं गां च सरस्वतीम्।

ब्राह्मणान् केशवं चैव कीर्तयन् नावसीदति ॥ २१ ॥ १८-६-९२

वेदे रामायणे पुण्ये भारते भरतर्षभ।

आदौ चान्ते च मध्ये च हरिः सर्वत्र गीयते ॥ २२ ॥ १८-६-९३

यत्र विष्णुकथा दिव्याः श्रुतयश्च सनातनाः ।
तच्छ्रोतव्यं मनुष्येण परं पदमिहेच्छता ॥ २३ ॥ १८-६-९४

एतत् पवित्रं परममेतद् धर्मनिदर्शनम् ।
एतत् सर्वगुणोपेतं श्रोतव्यं भूतिमिच्छता ॥ २४ ॥ १८-६-९५

कायिकं वाचिकं चैव मनसा समुपार्जितम् ।
तत् सर्वं नाशमायाति तमः सूर्योदये यथा ॥ २५ ॥ १८-६-९६

यदह्ना कुरुते पापं ब्राह्मणस्त्विन्द्रियैश्चरन् ।
महाभारतमाख्याय सन्ध्यां मुच्यति पश्चिमाम् ॥ २६ ॥ १-२-३९४

यद्रात्रौ कुरुते पापं कर्मणा मनसा गिरा ।
महाभारतमाख्याय पूर्वा सन्ध्यां प्रमुच्यते ॥ २७ ॥ १-२-३९५

यो गोशतं कनकशृङ्गमयं ददाति
विप्राय वेदविदुषे च बहुश्रुताय ।
पुण्यां च भारतकथां शृणुयाच्च नित्यं
तुल्यं फलं भवति तस्य च तस्य चैव ॥ २८ ॥ १-२-३९६

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।
तत् सर्वं क्षम्यतां देव नारायण नमोऽस्तुते ॥

विसर्गबिन्दुमात्राश्च पदपादाक्षराणि च ।
न्यूनानि चातिरिक्तानि क्षमस्व पुरुषोत्तम ॥

यज्ञेशाच्युत गोविन्द माधवानन्त केशव ।
कृष्ण विष्णो हृषीकेश वासुदेव नमोऽस्तुते ॥

कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा
 बुद्ध्याऽऽत्मना वा प्रकृतेः स्वभावात्।
 करोमि यद्यत् सकलं परस्मै
 नारायणायेति समर्पयामि ॥
 मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं जनार्दन।
 यत्कृतं तु मया देव परिपूर्णं तदस्तु ते ॥
 प्रायश्चित्तान्यशेषाणि तपःकर्मात्मकानि वै।
 यानि तेषामशेषाणां कृष्णानुस्मरणं परम् ॥

This stotra can be accessed in multiple scripts at:
http://stotrasamhita.net/wiki/Mahabharata_Dhyanam.

 generated on **May 9, 2026**

Downloaded from <http://stotrasamhita.github.io> | StotraSamhita | Credits